

Dr. Al. Hellebrand:

Zásadní rozhodnutí nejv. voj. soudu v Praze.

K § 45. bran. zák. (Pojem „Pletichy“.)

Jako pletichy ve smyslu § 45. br. zákona označiti jest jakékoliv jednání předsevzaté za účelem oklamání a způsobilé k oklamání — byť i jen in abstrakto — stalo-li se v úmyslu vymknouti sebe neb jiného povinnosti odvodní, presenční službě neb činné službě jiného druhu.

Nejvyšší voj. soud zmateční stížnost generálního vojenského prokurátora pro zachování zákona proti rozsudku divisního soudu v O., jimž obžalovaný J. Š. byl odsouzen pro přečin dle § 45. br. z. ze dne 10. března, čís. 193. sb. z. a n. a pro přečin svémocného vzdálení se dle § 212. v. tr. z. pro provedeném přelíčení jako neodůvodněnou zamítl.

Důvody:

Zmateční stížnost podaná generálním vojenským prokurátorem na záštitu zákona vytýká rozsudku zmatečnost dle bodu 6. § 358. v. tr. ř., kterou spatřuje v tom, že pokud jde o přečin dle § 45. br. z. nebyl vojenský prokurátor k zavedení trestního stíhání a divisní soud tamtéž ku rozhodnutí příslušným, a činí návrh, aby trestní věc, týkající se tohoto přečinu byla odstoupena příslušným civilním úřadům trestním.

Stížnost není v právu.

Dle zjištění nalézacího soudu spáchal obžalovaný přečin dle § 45. br. z. tím, že byv dne 17. října 1919 jako vozač pro jámu »Jiří« v Moravské Ostravě do 31. března 1920 činné vojenské služby sprostěn, po vystoupení z práce koncem ledna 1920 vzdor vyzvání příslušného doplňovacího velitelství resp. četnictva dne 13. března 1920, nepródleně nastoupiti činnou službu, u svého vojenského oddílu se nepřihlásil, ač jeho dovolená vystoupením z práce stala se neplatnou a že tudíž, kryje se neplatnou dovolenkou, dopustil se pletich, by se činné vojenské službě vyhnul.

Dle opisu kmenového (základního) listu nastalo sprostění obžalovaného na základě výnosu MNO. a bylo témuž jako legitimace od okresního doplňovacího velitelství vydáno osvědčení.

Z tohoto jde na jevo, že obžalovaný byl dne 17. října 1919 do neaktivního stavu propuštěn a že měl povinnost, po uplynutí doby sprostění bez zvláštního vyzvání nastoupiti u svého tělesa činnou vojenskou službu.

Jelikož obžalovaný shora uvedeného vyzvání četnického neuposlechl a doměle se do Polska odebrati minul, byl dne 15. března 1920 zatknut a prostřednictvím příslušného okresního doplňovacího velitelství svému tělesu předán a u tohoto dne 15. března 1920 presentován. Dne 20. března 1920 vzdálil se samovolně od svého pluku, byl však následujícího dne civilní stráží zatknut, při čemž strážníky nebezpečně ohrožoval.

Dle názoru generálního vojenského prokurátora jest nesporno, že obžalovaný ohledně deliktů po svém presentování spáchaných podléhá vojenské soudní právomoci. Příslušnost tato však není prý daná ohledně svrchu uvedeného, obžalovanému jako přečin dle § 45. br. z. za vinu kladeného deliktu.

Sproštění obžalovaného vojenské činné služby vztahovalo se na dobu delší 3 měsíců — jemu byla tudíž trvalá dovolená ve smyslu § I: 3. br. předpisů III. díl udělena. Dnem propuštění do neaktivity — 17. října 1919 — přestala pro něj vojenská soudní právomoc, která byla nově založena teprve opětným presentováním obžalovaného.

Jelikož tudíž obžalovaný spáchal přečin dle § 45. br. z. jako civilní osoba, spadá prý trestní řízení pro tento čin do oboru působnosti občanských soudů trestních.

Názor generálního vojenského prokurátora byl by správným, kdyby ve skutečnosti šlo o přečin dle § 45. br. z. Nálezací soud však podřídil trestní skutek obžalovaného tomuto trestnímu ustanovení následkem chybného výkladu zákona.

Jako pletichy ve smyslu § 45. br. z. označiti jest jakékoliv za účelem oklamání předsevzaté a k tomu také — byť i jen in abstracto — způsobilé jednání, stalo-li se v úmyslu vymknouti sebe neb jiného povinnosti odvodní, presenční službě neb činné službě jiného druhu.

Pachatel použití musí tedy prostředku nějakého, kterým přímo neb nepřímou oklamán má býti úřad neb orgán úřední, rozhodující o branné povinnosti, aneb bdící nad tím, aby tato povinnost byla plněna.

V daném případě spatřuje rozsudek »pletichy« v tom, že obžalovaný, ač jeho dovolená se stala následkem vystoupení z práce neplatnou, k vojenské službě nenastoupil.

Tímto zjišťuje však rozsudek pouze, že obžalovaný své povinnosti nedostál, nikterak však, že by se byl dopustil pletich. V důvodech rozsudku se ovšem praví, že se obžalovaný kryl neplatnou dovolenkou — v čemž však toto krytí spočívalo, rozsudek neuvádí a zejména nezjišťuje, že by se byl obžalovaný na neplatnou dovolenku odvolával aneb jinakým způsobem hleděl vzbuditi klamně zdání, že dovolenou dosud má.

Zjištění takové nebylo by také v souhlasě se spisy neboť dle četnického oznámení obžalovaný, byv dne 13. března 1920 k okamžitému narukování vyzván, tak učiniti přislíbil, však slibu tomu nedostál.

Ze zjištění rozsudku jde nepokrytě na jevo, že obžalovaný nedopustil se pletich, ovšem také ne přečinu dle § 45. br. z., nýbrž že prostě nenastoupil vojenskou službu, ku které byl povinen.

Jde tedy o otázku, zda obžalovaný dopustil se přečinu neuposlechnutím povolávacího rozkazu ve smyslu § 50. br. z., spáchaného tím, že ačkoliv již v lednu 1919 z práce, po kterou byl sprostěn, vystoupil, k vojenské službě nenastoupil.

Branný zákon předpokládá ovšem, že pachatel obdržel rozkaz povolávací, formu tohoto rozkazu však neuvádí — tuto stanoví tedy prov. nař. (branné předp.), spadající do oboru MNO., které může tyto předpisy dle potřeby doplniti neb měniti.

Obtíže spojené s kontrolou a povoláváním osob od vojenské služby sprostěných pohnuly bývalá zeměbranecka ministerstva k vydání výnosu (vyhlášek čís. 133016. ex 1916 z prosince 1916 uher. zeměbran. ministerstva), dle kterých měli branci z veřejných zájmů pro určité služby sprostění ihned zase k pokračování v činné vojenské službě nastoupiti, jestliže z práce, pro kterou sprostění byli, vystoupili a byli tedy vystoupením z práce zároveň k činné službě povoláni.

Dle sdělení MNO. čj. 515-32. ze dne 15. listopadu 1920 jsou tyto výnosy vzhledem ku čl. 2. zák. ze dne 28. října 1918, čís. 11. sb. z. a n. dosud v platnosti a nebyly jinými nahrazeny.

Dle dovolenky — (osvědčení) — měl obžalovaný domobranecký dělostřelec po uplynutí sprostění bez zvláštního vyzvání nastoupiti činnou vojenskou službu — tato povinnost nastala ve smyslu svrchu zmíněných výnosů samozřejmě i dříve, opustil-li službu, pro kterou byl sprostěn.

Byl tedy k činné službě povolán již koncem ledna 1919, v kteréžto době z práce vystoupil.

Jelikož jednalo se o činnou službu za mobilisace, dopustil se přečinu neuposlechnutí povolávacího rozkazu dle § 50. br. z., pro který ve smyslu § 13. v. r. ř. podléhal vojenské soudní pravomoci.

Nelze tudíž tuto trestní záležitost postoupiti civilním trestním úřadům a nutno zmateční stížnost, která uplatňuje jen zmatek dle bodu 6. § 358. v. tr. ř. ve smyslu § 371. odst. 2. v. tr. ř. jako neodůvodněnou zamítnouti.

Rozhodnutí ze dne 7. dec. 1920, čís. P. 419-20.